

Arbetslivskommissionen för affärsverksamhet GREX, lägesbild 2018–2019

Arbetslivskommissionen för affärsverksamhet GREX har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons bland annat utbildningsförvaltningens statistik-och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI.

Uppgifterna om utförda studieprestationer 2018 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2019. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2019 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2020. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi.

De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehänteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI. Dessa uppgifter statistikförs under punkterna "inga uppgifter"/"har inte meddelats".

Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

Examen- och examensdelsprestationer	2018		2019	
	hela examen	examensdelar	hela examen	examensdelar
Grundexamen i affärsverksamhet	7 533	57 559	6 557	62 279
Kompetensområdet för kundbetjäning och försäljning	5 086		3 843	
Kompetensområdet för ekonomi- och kontorsservice	2 300		1 428	
Kompetensområdet för informations- och bibliotekstjänst	49		19	
Kompetensområdet för ekonomi- och kontorsservice, kompetensområdet för kundbetjäning och försäljning	5		1	
Tomma	93		1 266	
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänster	86	287	71	268
Kompetensområdet för bokbusstjänster	0		5	
Kompetensområdet för bibliotekstjänster	69		61	

Tomma	17		5	
Grundexamen inom företagsekonomi	0	0	0	0
Kompetensområdet för kundbetjäning och försäljning	0		0	
Kompetensområdet för ekonomi- och kontorsservice	0		0	
Kompetensområdet för informations- och bibliotekstjänst	0		0	
Totalt	7 619	57 846	6 628	62 547

** Uppgifterna hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta. Prestationerna för examensdelarna omfattar inte examensdelar som uppgetts vara lokala.*

Examen- och examensdelsprestationer	2018		2019	
	mål: hela examen	mål: examens- delar	mål: hela examen	mål: examens- delar
Grundexamen i affärsverksamhet	56 698	861	60 710	1 569
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänster	283	4	265	3
Grundexamen inom företagsekonomi	0	0	0	0
Totalt	56 981	865	60 975	1 572

Diskussion

Antalet prestationer för examina och examensdelar, utveckling

Antalet examensdelar har ökat i jämförelsen 2018–2019. I och med reformen har man observerat en tydlig tillväxt. De gemensamma examensdelarna har naturligtvis ökat. Finansieringen har uppmuntrat till att examensdelar avläggs. Examensdelarna inom ekonomiförvaltning intresserar, eftersom de kompletterar kunnandet. Målet är att avlägga en eller flera examensdelar. Försiktig start genom att komplettera med examensdelar i takt med att studierna framskrider. Utvecklingen av antalet examina och examensdelar kan också förklaras av flexibiliteten tack vare den kontinuerliga ansökan.

Fungerar också som stöd för sysselsättningen.

Marginellt avlagda examina och kompetensområden

Det är svårt att i detta skede bedöma examens- eller examensdelsprestationer, eftersom det finns examensdelar både från de gamla och de nya examensgrunderna i statistiken. Prestationerna är små till exempel för examensdelarna Bokslutsnoteringar (18 st.), Logistikstjänster (15 st.), och Servicedesign (15 st.). Detta beror antagligen på att examensdelarna i fråga är från de nya examensgrunderna.

Antalet avlagda examina och examensdelar inom finansiella tjänster har minskat eller håller på att försvinna helt. Examensdelen Finansiella tjänster (både den gamla och den nya examensgrunden) har avlagts av 84 personer. Antalet avlagda examensdelar minskar för grundexamen, när det gäller informations- och bibliotekstjänster. I regel avläggs yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänster.

Andra examina/examensdelar har utnyttjats mycket marginellt.

Anordnande av examina

Examen	Anordnar-tillstånd	Aktiva anordnare	Övrigt
Grundexamen i affärsverksamhet	56	53	* trädde i kraft 1.8.2018
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänster	6	3	
Grundexamen inom företagsekonomi	56	56	* i en övergångstid fram till 31.12.2021

** aktiviteten bestäms utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2018 eller 2019 som tillställts kommissionen. Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.*

Diskussion

Ändringar i antalet anordnartillstånd och anordnande av examina

Antalen anordnartillstånd för yrkesexamina för informations- och bibliotekstjänster ser procentuellt sett ut att vara stort. Hur ser den verkliga situationen ut när det gäller anordnandet av dessa examina? I verkligheten är endast hälften av dem som ansökt om anordnartillstånd aktiva anordnare.

I grundexamen i affärsverksamhet är nästan alla aktiva arrangörer.

Fördelningen av examens-/examensdelsprestationer mellan utbildningsanordnarna Geografisk och språklig täckning vid anordnande av examina

Många utbildningsanordnare är små organisationer. Vad är deras verkliga förhållande till anordnandet av examina/examensdelar?

Flest examina anordnas i Södra och Mellersta Finland.

I Norra Finland ordnas förhållandevis färre examina, men också i huvudstadsregionen finns det examensarrangörer med färre än 20 prestationer per år.

Examina på svenska ordnas i Södra Finland och Österbotten, sammanlagt ungefär 200 st.

Kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Grundexamen i affärsverksamhet

Miljöer där yrkesprov genomförts 2018: arbetsplats och läroanstalt 3,14 %, läroanstalt 7,8 %, arbetsplats 43,83 %. Inga uppgifter 45,23 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts 2019: arbetsplats och läroanstalt 2,57 %, läroanstalt 5,64 %, arbetsplats 47,7 %. Inga uppgifter 44,08 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 27 583, endast bedömare som företrädar utbildningsanordnaren och lärare 217, endast arbetsgivare/arbetslivet 769. Lärare 4 709. Inga uppgifter 27 021.

Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänster

Miljöer där yrkesprov genomförts 2018: arbetsplats 10,45 %. Inga uppgifter 89,55 %

Miljöer där yrkesprov genomförts 2019: arbetsplats 17,54 %, arbetsplats och läroanstalt tom, läroanstalt tom.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 33, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tom, endast arbetsgivare/arbetslivet 14. Inga uppgifter 221.

Examen	startenkät/PUK	slutenkät/yrkesprov
Grundexamen i affärsverksamhet	4,0	4,5
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänster	4,1	4,9
Grundexamen inom företagsekonomi	4,2	inga uppgifter

** granskningsperioden för studeranderespons är 7/2018–9/2019. Bedömningsskala 1–5, där (5) helt av samma åsikt, (4) nästan helt av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) nästan helt av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt.*

Diskussion

Genomförande av tvåpartsbedömning vid bedömning av kunnande och motiveringar för genomförande av yrkesprov vid läroanstalter

Tvåpartsbedömningen har i bedömning av kunnande genomförts väl.

Det finns inga uppgifter i statistiken om nästan hälften av de yrkesprov som ordnas vid läroanstalter.

För ekonomiförvaltningens del kompletteras den med den del som inte har kunnat genomföras i arbetslivet vid läroanstalterna.

Skräddarsydda yrkesprov ordnas. Språkkunskaperna visas vid läroanstalten.

Kompletterande yrkesprov och uppgifter ordnas för examensdelarna.

Genom samarbete mellan läroanstalten och arbetsplatsen.

Rättelser av bedömning

Inga generaliseringar kan göras. Endast ett fåtal begäran om rättelse av bedömning har inkommit till arbetslivskommissionen.

Bedömningsprocesserna fungerar vid läroanstalterna. Läroanstalterna har själva gjort korrigeringar i bedömningen.

Planer för bedömning av kunnande

Planerna för bedömning av kunnande har till största delen utarbetats mycket väl och de uppfyller lagen. Hjälpt med att utveckla planerna har också fått via olika projekt för att utarbeta planer för bedömning av kunnande.

Genomförandet av den personliga tillämpningen i praktiken

Personlig tillämpning har genomförts väl i praktiken. Den personliga tillämpningen har förbättrats tack vare den kontinuerliga ansökan. Den studerande har i den personliga tillämpningen själv kunnat påverka sin studieväg.

God praxis

Utbildningsanordnaren har kompetens och erfarenhet av mångsidig undervisning och stöd för personer som behöver särskilt stöd, vilket personlig tillämpning och individuella studievägar numera förutsätter.

Goda och fungerande kontakter till arbetslivet, bland annat de arbetslivsforum som utbildningsanordnarna har inrättat, stöder samarbetet med arbetslivet.

Utbildningsanordnaren har en egen speciallärare inom affärsverksamhet, vars stöd behövs allt mer. Planerna för bedömning av kunnande har utarbetats omsorgsfullt och detaljerat.

Dokumentet fungerar som ett bra verktyg i läroanstaltens vardag, till exempel som ett verktyg för introduktion.

Utvecklingsområden i utbildningsanordnarnas verksamhet

Samarbetet mellan olika utbildningsanordnares verksamhetsställen behöver utvecklas.

Utveckling av kontinuerlig ansökan och individuella studievägar och överlag hela examensprocessen.

Den kompetensbaserade ideologin har konstaterats vara utmanande, särskilt för personalen på den tidigare ungdomssidan.

Lärandet sker antingen vid en läroanstalt eller i arbetslivet och det krävs allt mer tid av läraren för att bedöma kontinuerligt lärande. Utgångspunkten för allt är kundorientering och kompetensbaserad verksamhet.

När det gäller integreringen av de gemensamma studierna konstaterades det att det finns behov av utveckling bland annat i fråga om att avlägga de gemensamma studierna på arbetsplatserna och olika alternativ att avlägga gemensamma studier för vuxenstuderande.

Målet är att göra processen för att identifiera och erkänna kunnande snabbare.

Utvecklingen av webbinlärmiljöerna samt utbildningen och introduktionen av arbetsplatshandledare och bedömare lyftes fram som utvecklingsobjekt.

Hur väl fungerar examensgrunderna

Diskussion

Examengrundernas arbetslivsmotsvarighet

Examensgrunderna motsvarar inte till alla delar arbetslivets behov.

Under besöken har man gett respons om examensdelen Resultatinriktad verksamhet.

Examensdelen Marknadsföringskommunikation och innehållsproduktion har också upplevts som alltför krävande.

Vid ett besök har också observerat att man vid en läroanstalt kan avlägga examina/examensdelar i begränsad omfattning endast för en viss del av en examensdel, till exempel kundservice.

Genomförande av valfrihet vid avläggande av examina

Valfriheten har förverkligats väl i avläggandet av examina. Examensgrunderna gör det möjligt att avlägga valbara examensdelar.

Behov av ytterligare anvisningar i fråga om kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna eller sätten att påvisa yrkesskickligheten

Man har önskat hjälp till exempel med examensdelen Resultatinriktad verksamhet.

Det har visat sig vara svårt att påvisa de krav på kunnande som examensdelen förutsätter.

För examensdelen Fakturering och reskontra har det varit oklart om den innehåller både inköps- och försäljningsreskontra. Detta framgår inte av examensgrunderna.

Erfarenheter av hur de nya examensgrunderna fungerar

I examensgrunderna har man observerat problem med att bygga studievägar. Det har inte varit tydligt hur man väljer examensdelar.